

~~D. X. 92.~~

U. 68 (4.)

~~H. F. u. 68.~~

Emb. 11. 2. 6

Table des Ouvrages contenus dans ce Volume.

1. Bazon. (J. A.) Eloge historique de l'université de Paris, latin, français, et avec des remarques
discours prononcé aux écoles de médecine le 11 8bre 1770.
2. Guerin. F. M. Mandatum ob recens natum Sereniss. Burgundiae Ducem.
3. Le Bel. (M. F.) Mandatum rectoris
4. Mandatum rectoris
5. Le Bel. (M. F.) Mandatum rectoris
6. id Mandatum rectoris
7. Hamelin. (P.) Mandatum rectoris.
8. id Mandatum rectoris
9. id Mandatum rectoris
10. Jacquin. (S.) Mandatum rectoris
11. id Mandatum rectoris
12. id Mandatum rectoris
13. Cogey. (F. M.) Mandatum rectoris ob dilatam Scholarum instaurationem.
14. Guerin. (F. M.) Mandatum rectoris
15. id Mandatum rectoris
16. id Mandatum rectoris
17. id Mandatum rectoris pro consecratione regis
18. Doussad. (Joan.) Panegyricus Ludovici magni obres hoc anno regni XLI praeclare gestas.
19. Broucher. (P.) Panegyricus Augustiss. Delphino dictus Lutetiae Parisiorum in collegio
Charomontano Ann. 1662.
20. Schoepflinius. (Jo. D.) Panegyricus Ludovico XY.
21. Crevier. J. B. L. Oratio in restitutam regis valetudinem habita in instauratione Scholarum
Collegio Dormano-Bellovac. 1744.
22. Le Roy. (Chr.) Divi caroli magni, regis Francorum et Occidentalium imperatoris laudatio

23. Geoffroy (J. B.) De amore Patriae oratio.

24. Petit (Ludov.) Oratio de iis quae ad eloquentiam, tum sacri, tum profani codices
conferunt, praesidiis habitae =

25. Hauvilliers (J.) Ludovico victori moderato oratio.

26. Manque

27. Geoffroy (J. B.) Ex bello quod anno proxime elapso gestum est, gerendi hoc anno belli
quale omen repeti possit Oratio.

28. De Palmeus Pœ Estampe iconologique en forme de Médaille, dont le type représente le
es fils Des intéressement dessinée et gravée par J. J. Pasquier avec la
description de cette estampe.

29. Leroy (Chr.) Quantum litteris debeat virtus oratio.

29bis id Quo potissimum in instituendis pueris sublevari possit magistrorum
labor. Oratio.

30. Geoffroy (J. B.) Augustis parentibus Delphino et Delphinae gratulatio.

31 Manque

32. Kaltor (Ant.) Oratio habita in instauratione Scholae collegii Dormano. Bellouaci.

33. Geoffroy (J. B.) Quo loco inter cives vir litteratus habendus sit oratio.

34. Le Beau (J. L.) De pace oratio gratulatoria.

35. Kaltor (Ant.) Oratio funebris Mariae Polonorum regis filiae, Gallorum reginae.

36. Xaupi (Joseph.) Discours latin prononcé par = officii auct à la procession du recteur de
l'université, dans l'Eglise de l'abbaye royale de St Antoine avec la
traduction

37. Jacquin (Et.) Discours prononcé le jour de la procession de l'université, à l'occasion
de la Profession de Madame Louise Marie de France (latin français)

38. Xaupi (Jos.) Compliment fait par = au nom de la compagnie à M^r de La Roche-
aymond au sujet de sa nomination à la chaire des bénéfices 1771.

38bis Guerin (P. N.) Mandatum rectoris. Praemium eloquentiae latinae

- 39 Mauduit (F) *Utrum Vulgo plebeciorum Liberos humanioribus litteris excoli oporteat Oratio.*
- 40 Nauvilliers (J.F) *Ludovico XV regi Galliarum dilectissimo Laudatio funebris*
- 41 *Ad Supremum Senatum gratulatio post reditum habita universitatis nomine*
42. Walter (Ant) *Oratio habita in instauratione Scholarum collegii Dormano-Pellovaci*

UNIVERSITÉS DE PARIS
BIBLIOTHÈQUE DE LA SORBONNE

13, RUE DE LA SORBONNE - 75257 PARIS CEDEX 05
TEL : 01 40 46 30 27 - FAX : 01 40 46 30 44

Inv.

SIGB

Sib11

SU

Cote

U 68 in-4

1153802502

EX BELLO²⁷

QUOD ANNO PROXIMÈ ELAPSO
GESTUM EST,

GERENDI HOC ANNO BELLI
QUALE OMEN REPETI POSSIT.

ORATIO

Habita in REGIO LUDOVICI MAGNI COLLEGIO,
Societatis JESU.

Die Veneris quartâ mensis Martii, anno Domini 1746.

A JOANNE-BAPTISTA GEOFFROY, ejusdem
Societatis Sacerdote.

PARISIIS,

Ex Typographiâ THIBOUST, REGIS Typographi,
in Plateâ Cameracensi.

M. DCCXLVI.

CUM PERMISSU ET APPROBATIONE.

EX BELL

COOD & WINDHOLM

EST. 1857

GENERAL & CO.

QUALITY OF THE

OF THE

THE

THE

THE

A JOURNAL

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

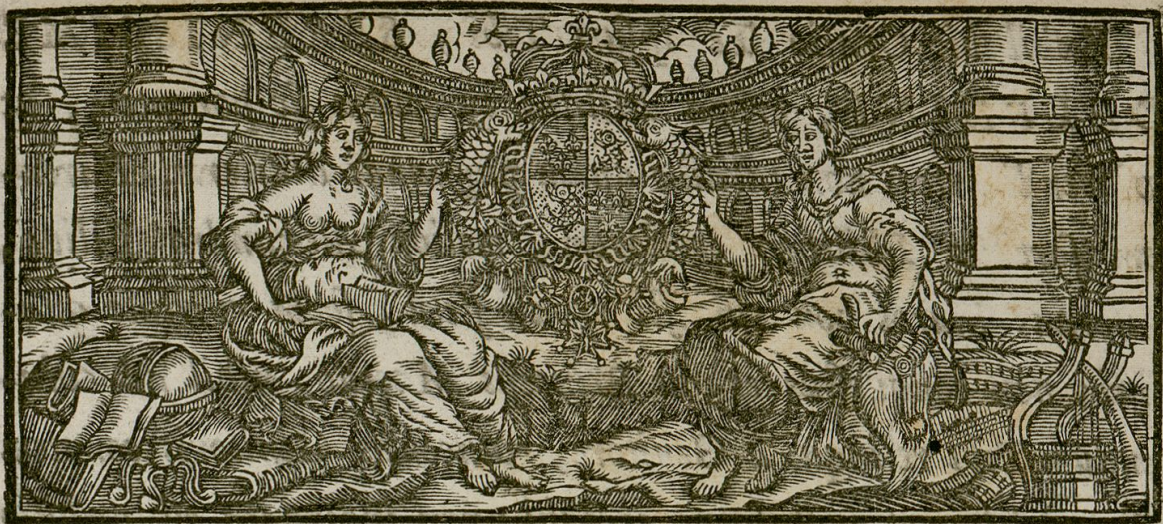
THE

THE

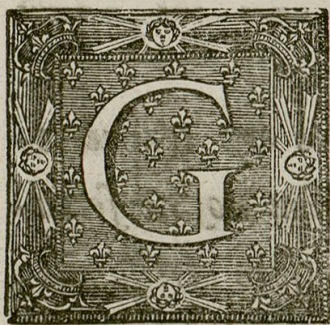
THE

THE

THE

SERENISSIMO DELPHINO.

ALLORUM fata nuper cū evolverem, hanc futuram ipsi mihi fortunam non augurabar, ut quidquam audires de Oratione cujus pretium esset quod tuæ laudes audirentur in illâ sæpius, SERENISSIME DELPHINE.

Tuas ituram in manus non speranti permittis etiam Tuo ut commendata nomine prodeat in publicum; & cujus Lectorem Te adpromittere mihi non ausus fueram, hujus Te Patronum obtineo. Referet illa Tibi spectaculum quod admirationem impleat, Augustum Patrem inter arma eo stantem vultu qui & ipsi majorem periculis animum esse indicaret, & suo parem accenderet Militibus; triumphos proprio Marte ac periculo quærentem; & uno in Bello consecutum, quod Proavus LUDOVICUS tam multo Magnus nomine in splendidâ Bellorum serie non impetavit, Victoriâ quam ipse in acie medius faceret & diceret suam.

Exhibebit Oratio Te ipsum Tibi, SERENISSIME DELPHINE, prima Militiæ tyrocinia sic ponentem, ut Vincendi artem non tardiùs quàm pugnandi didiceris. Parentem sortitus Philippo meliorem, melior Alexandro Filius, paternas lauros non tinxisti rivali fletu, sociâ virtute quæfisti; non conquestus es, ut Princeps Macedo, nihil ad vincendum Tibi relinqui à Genitore, Vincentis Genitoris comitem esse quòd liceret gratulatus es Tibi: non indignata est ambitio Te desidiosâ in securitate malè feriatum otari, dum Parens Bellica inter tonitrua animosè versatus omne sibi decus ac periculum vendicaret; exultavit animus hoc indulgeri sibi, ut discrimina cum Parente divideres; & ejus suffragium per eadem virtutis specimina merereris quæ admirationem illi Tuam asserebant.

Hinc adeò Tui fuère ut illius triumphi quos ego commemoravi; neque minus laudis Tuæ monumenta quàm nostræ felicitatis auguria sunt quæ protuli, Vates Te Sponsore certissimus, idemque tam studio & animo quàm ortu & conditione obsequentissimus Tibi,

SERENISSIME DELPHINE,

JOANNES-BAPTISTA GEOFFROY,
Sacerdos è Societate JESU.

EX BELLO
QUOD ANNO PROXIMÈ ELAPSO
GESTUM EST,
GERENDI HOC ANNO BELL
QUALE OMEN REPETI POSSIT.
O R A T I O.

FUIT illa quondàm apud Romanos quàm religiosè instituta , tàm observata studiosè, & quamvis sæpiùs usurpata inaniter , nunquàm tamen impunè neglecta consuetudo; ut, grave aliquod bellum gesturi, sua cum hoste conferri signa non antè paterentur , quàm educta ex faventibus sive oraculis Superùm , sive rerum portentis prælagia faustissimos armorum exitus prænunciarent. EXCELLENTISSIME SEDIS APOSTOLICÆ NUNCIE , ILLUSTRISSIMI ECCLESIAE PRINCIPES , PRÆSIDES ILLUSTRISSIMI , AMPLISSIMI SENATORES , CÆTERIQUE OMNIUM ORDINUM AUDITORES ORNATISSIMI.

Tum verò frequenti Populorum concursu fervere Temp-
pla, votivis Procerum muneribus splendere Altaria, Adyta
resonare Victimarum mugitu, ac piaculari Hostiarum san-
guine ferales cultros rubescere; stare inter Sacra illorum
Ministros velatos fronde, volucrum cantus consonos vo-
tis aut discordes excipere aure bibulâ, avium rectos aut
devios volatus suspicere hiantem oculo, animalium exta spi-
rantia rimari sollicito intuitu, responentesque pecudum
per fibras fata Imperii errabundâ manu inquirere; Cœlum
ipsum vocare in præfagia, & ex dextro vel sinistro into-
nantis strepitu, genti vel hosti fulminationem portendere;
interea excubare inversis armis arreptos Milites, hæere
demissis fascibus Consules anxios, non expediri tela, non
librari pila, sublimes Signis inertibus Aquilas non emitti
ad volatum, donec Pontifices oppigneratam Reipublicæ
Fortunam, sponsoresque victoriæ Superos polliciti, stratos
religiosâ formidine animos, vultus ac sermonis hilaritate
fatidicâ erigerent.

Ab ejusmodi ominandi ritu quem Religio vana indu-
xerat, fovebat pietas credula, popularis error consecrave-
rat, scio quantum abhorrrere debeat augurandi ratio apud
nos, qui undè stat præliorum tremendus arbiter, justus-
que victoriarum largitor Deus, indè fortunam bellorum
æstimari debere profiteamur Christiani, lætamur Galli,
atque ut auspice illo Bellatores, ita Victores illo tutore,
plaudimus.

Pravâ tamen ex consuetudine si quid absque supersti-

tionis notâ usurpare liceat ; affirmare non dubitem Gallis nunquàm feliciora , iniquiora nunquàm Hostibus obtigisse ineuntis belli omina. Etenim edocete nos , precor , si qui estis inimicis in gentibus , Augures , fausta unde-nam arrepturi sitis præfagia.

Placet intueri victimas ? Fontenæus ager exhibet plurimas ; rugientes flebiliter Leones , Leopardos singultientes immaniter interrogate , si vacat , & nisi mens tam læva sit quàm sinistrum fatum fuit haftenùs , ab utrorumque lapsu gemini Imperii fortunam conjicite . . . Juvat observare cantus aut volatus avium ? Aquilas cernite Flandricis ex tractibus avolantes in Alpium juga , ab Alpibus revolantes in Austriam , cruentatis nidis extorres , pennis implumibus deciduas , ereptis fulminibus inermes , rostro adhuc volventes aliquod tonitru , sed cassum & querulum , ignem vibrantes oculis , sed inanem nec noxium , & hoc , qui multis ex vulneribus stillat , sanguine extinguendum E Cœlo etiam , uti Romanos , lubet omina educere ? Hæc quoque plaga Borbonia est ; indè Martis signum sese in Lilia tam amicè dirigit , quàm studiosè ipsa in signum Libræ diriguntur , & ab utroque sidere eam mutantur lucem , quæ , si invidetis adhuc , ignescat vestros in luctus , eam vim educunt , quæ nisi ceditis , vestrum robur elidat ; eas concipiunt flammæ , quæ vobis nisi consulitis , vestra exardescant in incendia.

Alia vel aliundè quærere auguria parcite ; hæc autem quod vincat aut complectatur omnia , unum aliquid exhi-

beo , Gallos felicitatis suæ monumenta , vestræ calamitatis per vestigia recolentes ; & ex illis novos jam sibi triumphos gratulantes, eâ spe & fiduciâ quam ipsi vos facitis , sponsores victoriarum tantò certiores, quantò infeliciores armorum æmuli.

Agite , AUDITORES , atque ut constet apud vos quàm non temerè conjiciatur fortunæ nostræ futura suprâ modum amplitudo , eadem quàm suprâ spem fuerit hætenùs , nunc verò quàm sit suprâ metum recognoscite. Ex hoc utroque capite belli gerendi omen splendidissimum Gallis erui posse contendo. Quid ità ? Quia scilicet eruitur ex bello quod ita cessit , ut & fortunam fecerit spe omni meliorem , atque hæc erit pars Orationis prima ; & hunc rerum situm pepererit qui deterioris fortunæ metum omnem removeat ; atque hæc pars erit Orationis altera.

Auguranti Gallis optima, non vereor ne repugnes tacitus , EXCELLENTISSIME SEDIS APOSTOLICÆ NUNCIE apud Gallos, id est , apud eam Gentem quæ Romam Christiani Orbis magistram & matrem non minùs colit obsequio fidei , quàm profani Orbis victricem & dominam triumphorum splendore superat ; quâ in gente ita splendide versaris ipse , ut hospitium dum tibi gratularis amœnitate omni & illecebrâ suavissimum , illa nullius virtutis aut laudis indigum sibi Hospitem gratuletur.

Auguria autem hæc mea, quid ? nisi vota sunt vestrùm omnium , AUDITORES ORNATISSIMI , ac vestra præfertim , ILLUSTRISSIMI ECCLESIAE PRINCIPES, qui dum

5

in acie dimicaretur, effusi ante aras, eas jussistis populo pro ratione officii, eas fudistis pro pietatis affectu preces, per quas victoria, quæ à Militibus quærebat inter arma, à vobis è Cœlo advocaretur.

P R I M A P A R S.

FORTUNAM vobis prænunciaturus optimam, propè est ut de meâ ipse fortunâ conquerar, AUDITORES, vestræ felicitatis interpret infelix mihi! Me natum in eâ luce temporum, in quâ suam Gallo cuilibet homini, quivis homo peregrinus patriam invideat, ex quo evolvendi nostri decoris partes suscepi, me inquam Gallum, conditionis ac Patriæ tantum non poenitet. Non improbandus vobis ille sensus est, AUDITORES, quem suorum laudatori sua injicit verecundia; neque arguendus à te, LUDOVICE; quem idcirco tantum authoritatis in me jure aliquo defraudatum nunc velim, ut laudationis liberioris jus obtineam; Heroi redderem quidquid adimerem Regi; neque me legibus subduci juvaret tuis, nisi tuis ut virtutibus totum me rependere mihi liceret. Ah! si peregrinâ vel etiam inimicâ in Regione explicanda esset mihi rerum nostrarum series, ut ego, Belgico in prælio fulminantem duce LUDOVICO Gallum simul admirans, simul increpans, prædicarem Anglus utriusque irruentis audaciam, vim incumbentis Austriacus incusarem, ar-

guerem insequentis celeritatem Batavus; & huic laudationi tantò plus ponderis adderet veritas, veritati quantò plus detractum vellet æmulatio. Nunc autem, quia Civis & in Regno natus, Regis ac Civium gloriam cum quâdam modestiæ Religione sic attrectare teneor, ut vix delibare videar, ne vel adulationis propriæ notam, vel alienæ offensionis incurram periculum; & qui in effusissimâ gratulatione mendax esse nequeo, cavere debeo maximè ne sim verax nimis, & esse cogor præco verecundus quia non peregrinus, parcusque ne invidiosus laudator.

Hac lege constrictus res nostras ità describam, ut nihil ex adulatione & ad ostentationem, res inimicas ità perstringam, ut nihil ex injuriâ & ad offensionem prolatum, suspicax in miseris, & alienæ laudis tam impatiens quàm egenus propriæ livor arguat. Gallicæ autem in bello quod gestum est amplitudinem fortunæ undè potissimùm repetam? ex ipsâ belli præter metum sævientis amplitudine, ex Victoriæ suprâ spem famulantis præstantiâ, ex proveniunt ultra modum omnem crescentium ubertate.

Belli amplitudinem dico; etenim cedo ullum momentorum magnitudine gravius: scitum est ingentium etiam bellorum sæpè ortus esse tenuissimos, & illa vulgò terris paventibus haud aliter incumbere, ac videmus concitato mari sævire tempestates, quæ ex levissimis obluçantium spirituum diffidiis conflatae cùm fuerint, eo fervent æstu qui naves submergat, aut abripiat; eo diffunduntur impetu qui portus superet, aut impleat; eo demùm exitu fran-

guntur qui atrocitatis tantum habeat, quantum tenuitatis habuerant initia. . . Hujus autem belli primordia quænam fuere? Intercepti peregrino in Orbe commerciorum meatus, recisæ in nostro fœderum Religiones, accensa in utroque æmulationis odia; occupata quondam per vim & præter jus, reposcenda ex æquitate & per virtutem sceptræ; reponendi folio Reges aut excutiendi; dandi Europæ vel adimendi Cæsares; Regnantum jura, Regnorum fata dijudicanda ferri arbitrio; ipsa universitas Imperii dividenda inter Æmulos toti possidendæ pares. Ex his conflatum bellum est, dicam unum an multiplex! unum quidem, sed quod multorum atrocitatem in se complectatur, suâque atrocitate vincat.

Cedo ullum præliorum successione pertinacius? bellorum eadem aliquando est ratio, quæ fulminum; fervent igne non dispari, incumbunt simili ruinâ, sed absumpta æstu quo absumunt omnia, inter excidia quæ concitant deficiunt utraque, & quæ maximâ cum strage subito accensa intonuerant, extincta repente maximo cum fragore sæpius evanescunt. . . . Hujus verò belli fax arsit ex unius Cæsaris funere, funus alterius illustravit, neutrius oppressa lapsu vel sopita tumulto, absumptis Cæsaribus Cæsareum solium concutit; quinque æstatum igne incaluit, quinque hyemes inflammavit æstu, depasta est rupes, sæviit inter undas, neque Matrum lacrymis, neque Uxorum fletibus, neque multo qui ubique effusus est Populorum sanguine extincta, strage hominum pascitur,

fervet sub mole aggerum, ab urbium ruinis ad ruinam Imperiorum vivacibus favillis progreditur, novaque ex incendiis incendia suscitatur.

Cedo bellum pugnantium numero formidolosius? est-ne aliqua in Orbe regio tam sterilis virorum mater, quæ fecunda hostium nobis æmula non fuerit? Hostes misit ex littoribus Anglia, evocavit ex nemoribus Germania, conduxit promissis Austria, emit alienis pecuniis Hannoveria, eduxit ex paludibus Batavia, effudit ex rupibus Sabaudia, Europa propè omnis viduata sæpiùs, semper renovata parturit; alios vetus æmulatio novis asperata furoribus, alios recens ira veteribus famulata odiis, non paucos alienæ lex vindictæ infelicitèr pertinax, multos propriæ vis invidiæ pugnam plusquàm viriliter, plurimos ambitionis plusquàm humanè assurgentis ardor, plerisque odii furor plusquàm hostiliter sævientis, omnes spes una invadendæ Galliæ, delusa centies, nunquàm adempta, sua per damna nostrorum cupidos, nostra in exitia suorum non timidos, agit ubique & concitat.

Cedo bellum animorum contentione immanius? certum est multis in locis, seorsum ac simul; variis temporibus, opportunis & adversis; quovis autem in loco, quovis tempore, eâ audaciâ quæ suprà vires eniteretur, eâ ferociâ quæ ultrà modum fureret, eâ pertinaciâ quæ contrà fortunam staret, neque in victis etiam vinceretur. Quâ forte? Luctuosâ, sed quæ vires infringeret, non inflecteret animos; miserâ, sed quæ clades adæquaret

9
ret præliis ; prælia renovaret ex cladibus ; pervivaci , &
quæ odia ex ipsis odiorum infortuniis colligeret. Quod
ne quis magis ad injuriam quàm ex veritate dictum exis-
timet , vicina in Regna oculos conjicite ; alia dissident
bello domestico , peregrino assultu quatiuntur alia , mu'ta
refectis Provinciis manca ingemiscunt , pleraque absumptis
opibus exhausta , sublati Civibus viduata , incensis Ur-
bibus horrent indefensa ; singulas bellorum calamitates
singula in sese colligunt . . . Felix Marte suo & alieno
Gallia , successus inter bellicos pacem spirat unam , offert
omnibus , victrix suadet , triumphans rogat ; ex ipso feli-
citatis culmine oblatam , in ipso miseriarum sinu recusant ;
& ea est etiam in jacentibus indejecta spes , aut spe ani-
mosior desperatio , ut qui ulciscendo pereunt , pereundo
ulcisci non desinant , vinci quodammodo ut vincere nescii.

Cedo bellum eventorum felicitate Gallis memorabilius ?
in hac enim mutuâ Hostium contra fortunam , fortunæ
contra Hostes pertinaciâ , quam laudis bellicæ partem de-
fuisse nobis nos conqueramur ? Qui Victoriâ habuimus ,
quò progressi sumus , euntem per vestigia ; ubi stetimus ,
hærentem in Signis ; pugnantes obviam inter arma , ces-
santes excubantem inter tentoria ; ubique expeditam ad-
jussa , pendentem ex consiliis , aliquando præcurrentem
imperia celeritate obsequii , cumulantem vota amplitu-
dine successuum , lauris adornantem Lilia , Liliis Europæ
fata innectentem , Gallicam affectu & officio , fide & ob-
sequio BORDONIAM.

Vultis illius ut specimen unicum ex hoc certamine repetam, quod cæteros anni præteriti eventus dignitate antecessit ut tempore, splendore vicit ut acerbitate, fœcunditate cumulavit, ut eos inchoavit fortitudine: ea quis neget in hoc uno edita rerum prodigia, quæ cùm antè prospicerentur terrerent audaciam, cùm agerentur vix haberent fidem, postquam peracta sunt admirationem obtinerent omnium, & omnem exhaurirent.

Revocatis, & illâ quidem cum voluptate quam parit periculi præteriti tantò jucundior memoria, quantò fuit atrocior præsentis intuitus; Gallici fulminis, quo Tornacum impetebatur primus fragor, qualem ex triplici Regno tempestatem in Belgium advocaverit, cujus etiam strepitus è Belgio hanc in Urbem delatus intentos in Regem Populorum animos sacrâ quâdam formidine perculit! Concutiebatur una Civitas, Europa omnis movebatur! Res erat cum Arce unâ, & Imperia, fatum ex illâ suum æstimationia, vires illius ad tutelam effundebant! Gentis unius armis reposcebatur ad pristinum obsequium, triplicis populi viribus adversùs fatum imminens defendebatur!

Non expectatis à me, opinor, ut per tot facinorum portenta Orationem deducens, ea singillatim persequar, illorum laudator, quoniam jam veterum præposterus, infinitus si omnium: rerum altitudinem vix affecuturus vel in paucis, in multis superaturus Audientium opinionem, & in his etiam habendus fide omni major, in quibus minorem seipsâ veritas me argueret.

Meministis qui fuerit nostrum omnium, qui singulorum arrectus pavor, cum audiremus in insidioso nemore glomeratum ad stragem nostram quidquid irarum odiorumque tot abhinc sæculis inextinctus contra Gentem unam omnibus propè in Gentibus accendit Livor. Hic robur Anglicum, spes Batavica, vires Austriacæ, vel potius, hic omnis Anglia effuso robore ad impetum, hic omnis Batavia compactis artibus ad insidias, hic omnis Austria sociatis viribus ad vindictam, stabant in armis, fremebant sub signis, intonabant accenso nondum fulmine, viso nondum hoste decertabant, & eos ubique destinabant ictus per quos Galliam denique opprimerent, omnem habituri ad prædam, si quâ sui parte ad vulnus haberetur. Ad illam quali, quàm fervido concitata spiritu prorupit Phalanx illa: rigens ære, sonora igne, foeta furoribus, conflata multæ Gentis ex odiis atque viribus, vires atque odia multæ Gentis in sese colligans, pars unius exercitus, exercitus ipsa multiplex. Stabant in illâ Leopardi mixti Leonibus, utrique eum spirabant oculis, animisque circumferebant ignem, quem accenderent Duces Aquilæ, & ipsæ tantò acriores ad intuitum, quantò ardentiores flammæ aculeos afflata Sole Gallico Lilia emitterent.

O! mihi si ingenium is inflammaret æstus qui ruentes per arma Milites nostros concitabat, ut ego, non servato quem tenuerunt ordine, sed oratione abreptâ, eo spiritu qui cohortes inimicas disjecit, ut ego, inquam, in acie confertissimâ LUDOVICUM & Victoriâ contemplatus,

hoc duce , illâ auspice , certantes Gallos vobis exhiberem , mortem cruentam ferro , accensam sulphure , præsentem oculis , impendentem capiti , simul futuram , simul præsentem , intonantem & ferientem , obviam & sequacem , eandem & multiplicem laceßentes , inter tela impavidos , inter pericula immotos , ipsa inter funera indejectos , tot & tanta ubique edentes fortitudinis miracula , ut hæc vel persequi singula , vel complecti omnia , res posset videri haud multum absimilis miraculo !

Te ipsam , quæ tot bellorum theatrum , præmium ac præda toties fuisti , te contestor , FLANDRIA , quando-nam apud te & pro te acrius dimicatum est ? Itum est in pericula eo animo qui illa provocaret , pugnatum inter illa eo ardore qui ex illis cresceret ; hinc ruebat Audacia ex furore præceps , discriminis pariter ac sui nescia ; inde Fortitudo ex securitate alacris , sui memor ac prodiga ; hos affulgentis victoriæ spes alliciebat , incendebat illos instantis exitii timor ; pugnabat Gallus ut vinceret , Anglus quia vincebatur.

Miscentur imi , summi & mediæ , dispari ratione , pari fortitudine , æstu omnes singulari , singuli omni impetu. Disjiciuntur ordines fulmine nec rarescunt , aperiuntur ferro nec cedunt , cumulantur funeribus nec fatiscunt ; Miles ubique attritus refurgit , exarmatus pugnât , sævit cruentus , furit exanimis , propè dixi reviviscit multâ ex nece multam ut laceßat , salutis cupidus & prodigus , mortis timidus & contemptor , cæsus parte sui plurimâ , nullâ

emortuus, omni pugnax, superstes hostis viro, & in ipsâ totius hominis ruinâ intactus animo bellator & integer.

Quàm fuit portentosæ illud admirationis spectaculum, cum immania hæc exercituum corpora mutuum in vulnus librata inter sese impellerentur; nubes actas procellis & exitiis gravidas concurrere diceret; agit omnis ubique tempestas, singulæ ventorum animæ vires suas exerunt, idemque ager emotus tonitru, ac succensus flammâ, horret ruinis & ignescit incendiis.

Terret vos tot periculorum imago? Pericula ipsa non terruere militem. Ausus ille in præsentia ruere sine metu, quæ ne præterita quidem possumus sine horrore recolere, fortior in agendo quam nos intuendo sumus. His autem omnibus magis extimescendum aliquid cogitate; medium hæc inter omnia LUDOVICUM, pericula dividentem cum milite, cum LUDOVICO DELPHINUM; Capite in gemino totius Regni decus & fatum, omnem in duobus Galliam, ignes inter & gladios, per acies & neces, in strage & sanguine, triumphos mercantem illorum discrimine, qui si quâ sui parte delibarentur, patiebatur ipsa omnis exitium, nullo redimendum triumpho.

Nos verò & nostro & illorum soluti periculo, nullum tenuimus in lætitiâ modum, qui dum versarentur inter pericula nullum tenueramus in metu; timebamus vinci, viceramus: instantes fingebarum hostes toto impetu, totâ mole jacebant alii, alii totâ celeritate fugiebant; tres populos uno in exercitu nostram ad perniciem collectos

expavescebamus, suam dissidentes à seipsis singuli sibi mutuò exprobrabant, omnes communem experiebantur.

Hanccine spem, Angli, dederatis Austriæ! Hanccine, Austria, dederas Batavis? Tanti fuit scilicet Urbs una solvenda obsidione, ut, ne jure Belli fieret, quæ jam erat propensione animi Gallica, triplicis Imperii vires ad triplicem cladem properarent; & id efficerent clade suâ quod prohibere intendebant... Quamquam? Illam qui intulit, abstulit illius opprobrium, victor LUDOVICUS; nequè tam vobis turpe fuit vinci, quàm stetisse gloriosum est. Stetistis etenim, & eâ quidem constantiâ quæ errore devio ancipitem inter arma Victoriâ sic moraretur, ut Sacramenti quod pridem nobis contrâ vos edixit immemorem, propè & perjurii ream faceret.

Condonemus illi crimen, AUDITORES, quod & moræ brevis, & ampliori dilutum strage, & splendido subindè famulatu fuit expiatum. Hærentem arguo Victoriâ, & illa festinantem se ipsâ lentius Oratorem increpans, calcatis montium culminibus, penetratis nemorum recessibus, superatis marium tractibus, amicos Reges incendit livore nobili, gentes inimicas urit dolore vivido, Urbes & Regna, Populos & Imperia, Regiones Europæ singulas, omnem, quanta quanta est, Europam Gallici nominis terrore, BORBONIÆ GENTIS gloriâ, LUDOVICI triumphantis famâ replet & concutit. Dum stamus in Flandriâ, pervadit illa Germaniam, ibique sociato in Rege sua per exempla pugnantem; Italiam ingreditur, ibique cognato in Principe

sua per arma vincentem; Scotiam permeat, ibique in Heroe juniori sua per subsidia militantem LUDOVICUM præcingit peregrinâ laurorum segete, socialium triumphorum splendore decorat, inimicarum virium firmat exitio; ubicumque pugnatur, vincit LUDOVICUS, quia ubique auspice, patrono, socio, vel duce LUDOVICO vincitur.

Hiccinè hæsit fortuna Gallorum? Imò hinc cœpit; cedis Tornacum, pugna pars & præmium; hinc retinentis Hollandiæ, inde reposcentis Galliæ, Austriæ nequicquam revocantis studium & æmulatio; fortissimi Regis in muros intonantis militia, triplicis exercitûs ad opem concurrentis præsidio, Europæ totius in sortem intuentis expectatione, superba Civitas! Victorem quàm spontè admittis, quem ægrè Hostem ferebas, pridem revocabas Dominum, vicinis urbibus Regem invidebas, tuus quod nondum esset exprobrabas tibi! Leonis ab excubiis & imperio vindicata, efflorescere omnis quodammodo visa est tibi, cum inter aggerum reliquias Lilia conspiceres, radiata splendore augusto qui tibi sit ad decus; suffusa candore innoxio qui felicitatem portendat; purpurata sanguine, sed inimico, qui securitatem tibi & perennitatem spondeat; subversas Arces non repetis; propugnanda Gallo, neque jam alterius propugnaculi indiga.

Quis me rerum ordo splendidus, eventorum sibi invicem succedentium illecebrâ perculsum, abreptum celeritate, gravitate impeditum, vocat undique, ubique detinet, nusquam morari patitur. Jactet Cæsarum primus &

maximus suam in profligandis exercitibus celeritatem tantam, ut ad vincendum sibi esset venisse satis, satis vidisse. Factum quod vix credebat testis, stupefacta ascripsit miraculis Antiquitas; in expugnandis Urbibus majori celeritate usus LUDOVICUS, factum alienum afferuit iterando, superando miraculum fecit suum.

Tornaci ex lapsu, instantem sibi metuit Athenfis Civitas; propiorem nunciat Aldenardæ; utraque victorem simul timet, simul videt, simul accipit... Quanto enim moræ spatio? Venimus... Teneramondam observo quàm vasti gurgites defendant ab aditu; quàm validi ab assultu muri protegant; quàm abrupti aggeres à ruinâ tueantur; & jam ab illâ occupatâ egressos Gallos Gandavum recipit, atque amplissimâ opum inimicarum largitione mercatur sibi Dominos; quanto labore? Vidimus... Gandavo teneri Gallos credidi; illos habent Brugæ nec morantur, videt Neoportus & jam capiendus titubat. Capiendum dico! captum nunciat Gallus ad Ostendam jam propè fulminans; quanto tempore subactus est? Fulguravimus.

Trenit Ostenda... cessatis Angli? classes ultrò citroque mittentibus ad commercia, prædam omni ex littore revehentibus ad fœnora, mari multo excubantibus quasi ad imperia, nihil ne momenti exhibet Urbs sinuosa portu, fida hospitio, alieno mercatui sic idonea, ut etiam proprio locuples?... Audior; exprobrationis justæ pudore stimulati, colligunt naves, explicant vela, Ventos advocant, proficiscuntur subito, repentè convolant, adsunt illicò;

illicò ; quâ forte ? pro Tornaco certaverant usque ad inter-
 necionem , apud Ostendam stetere ad spectaculum :
 nec stetere diù ; quanto enim spatio temporis expugnata ces-
 sit ? obstupescitis , Hispani , credo equidè ; & si quid livo-
 ris cognatos , socios , amicosque inter Populos esse posset ,
 invideretis ; obsessam Urbem eandem tenuistis aliquan-
 do ; tres per annos fulminastis , vestra vix fuit ; sex dies
 intonuimus ; nostra est.

Tantæ tempestatis metu ac periculo solutas sese profectò
 arbitrabantur Bruxellæ ; illuc undecim hominum millia con-
 fluxerant ad tutelam ; Duces numero plurimi ad concilium ;
 viri Principes ad decus ; flos nobilitatis Austriacæ ad splen-
 dorem ; Batavicæ Juventutis delectus ad voluptatem ; mixti
 omnes cum Pube Belgicâ ludos agebant hyeme sequestrâ ,
 magno apparatu , majore risu , plausu maximo ; cùm ecce
 præter expectationem adest Actor nobilis quidè , sed in-
 tempestivus , qui inchoatam apud Tornacum personam in
 hoc primario Belgii Theatro gerere cupiens , partem in ludis
 sibi vendicet , alios citò daturus. Adest autem eâ celeritate
 quâ præsentia suæ fidem vix ipse præsens faciat. Ingressum
 sollicitat subito impetu , negatum queritur multo strepitu , ac
 dissono fulminis fragore fidium modulos , concentus guttu-
 rum , suavemque discordantium amicè vocum ac plectrorum
 concordiam abrumpit. A Choreis ad arma properatur ; scri-
 bitur Antuerpiam , mittitur Mechliniam , auxilium undequa-
 que petitur ; adesset undequaue profectò ; nisi vias jam ante
 multo Milite occlusisset tam sagax in providendo , quàm

strenuus in agendo Bellator. Deficiente ope animi non deficiunt; proteguntur muri; obserantur portæ; excubatur inter aggeres; pernoctatur inter arma; tentantur prælia; tormenta exploduntur; litabitur multo sanguine ne reddatur Civitas ingens, Exercitus integer, duplex præda, jactura multiplex; sanguine propè nullo capta cum Exercitu captivo Civitas.

Nunc autem, AUDITORES, omnes animo colligite quos non potui singulos cursim etiam ac strictim delibare hujus eventus belli; commissa quatuor prælia, relatæ ex Hostibus totidem victoriæ, obsessæ Urbes numero plurimæ, situ opportunitissimæ, validissimis munitæ præsidiis, expugnatae omnes unius Gallia viribus, Regnum jam propè partum in Italiâ, succussum non leviter in Angliâ, constrictum in Sabaudiâ, dimidiatum in Austriâ... Hæccine acta sunt uno in sæculo? Imò acta ne anno quidem integro. Hinc gerendi belli omen arripite tantò splendidius, quantò ex splendidiore ductum fortunâ. Fortunæ autem deterioris quàm nullus esse debeat metus, ex rerum sive apud nos, sive apud hostes situ, qui uterque alterâ Orationis parte excutiendus est, conjicite.

S E C U N D A P A R S.

MIRUM non dubito quin vobis accidat, AUDITORES, me qui totus in eo fuerim hætenùs ut fortunæ faustissimæ monumenta evolverem & indicia, nunc in illud unum omnem operam intendere, ut deterioris metum & præfagia removeam. Ita cogit scilicet ominosa quorundam, dicam sagacitas & prudentia! dicam temeritas & amentia! quod illis nomen competat, quoniam dicere ipsi præ modestiâ nolint, vos ex delineatâ illorum aliquot effigie, pro æquitate vestrâ, statuите.

Sunt homines morosi ac tetrici naturâ, qui tristitiæ nebulis circumventi dies liquidissimos spargunt umbris; læta concipiunt mœsti, fausta infelices recolunt; suntque vano miseriarum metu in ipsâ felicitate miseri.

Sunt homines animo suspicaces & anxii, qui ad omnes famæ stridentis fuzurros arreçti, quæcumque obmurmurant aëre dubio tempestates, illas procelloso capite recipiunt statim; & si quis Aquiloni domestico consonus Boreas peregrino ab littore sibilaverit, tempestatem toti Regno denunciant, quæ non alibi quàm suo ipsorum in cerebro incubat.

Sunt homines atrati & flebiles, qui aliorum ofores, nec amantes sui, colorem funereum lætissimis imaginibus aspergunt, latent in antris, somniant in recessibus; inde

prodeunt intempestâ luce , ut tristia ferali gutture Aves
 infaustæ suspirent abnormiter ; vel æstu plusquam sibyllino
 Vates portentosi furialiter intonent.

Sunt homines malignè feriatî qui , fucorum more , stre-
 punt undique , tinniunt acutè , ominosè bombilant , per-
 errant omnia , incumbunt singulis , educunt veneni succos
 à florum nectare , & ex optimis pessima conficiunt.

Sunt Aucupes Nunciorum erratici qui ultrò citròque
 cursitant , vagantur sine viâ , consistunt sine metâ ,
 conjiciunt sine augurio , perpendunt sine trutinâ , inter-
 rogant multa , audiunt pauca , delibant singula , plurima
 effutiunt , non ediscunt quod ignorant , ignorant quod
 didicerint , nesciunt quæ dicuntur , & amant illud præ-
 fertim dicere quod nesciunt.

Sunt in publicis liquorum ac mendaciorum officinis ,
 Eventorum Artifices operosè desidiosî , qui de prælio ju-
 dicant ut de convivio , aciem ordinant aut invertunt in-
 ter scyphos , lagenam obsident in modum propugnaculi ,
 & hac deficiente , Fortunæ publicæ guttatim diffluentis
 fastidia combibunt.

Sunt in Cœtibus urbanis superbi civilium rerum Pensi-
 tatores , qui , ne veluti vulgus sapere dicantur , amant
 præter vulgus desipere ; quibus in gente nihil arridet quod
 gentis est ; qui quasi conducti sint alienâ pecuniâ vel
 gratiâ , patriæ in sinu militant Hostibus , propè Hostes
 affectu & animo , Cives neque sermone neque opere.

Verbo dicam , sunt homines Galli nimis , homines

Galli non satis; quorum alii suo ex metu eventa suspicantes, malè ominantur in omnibus, quia in singulis volunt benè; alii ex fastidio eventura conjicientes, vetant ne benè quidquam speretur, quia in cunctis cupiunt malè.

An nonnisi excusâ horum vel illorum sententiâ æstimari rerum nostrarum situm deceat? Per me licet, modò æstimetur contrà illorum sententiam. Atque hoc primum non deterioris fortunæ augurium esse existimo; quòd pessimæ non sint nisi pessimi augures.

Horum autem sive ad solatium, sive ad invidiam, & hostilis & nostræ situm fortunæ evolvere non pigeat; ex hoc gemino intuitu geminum securitatis nullo periculi metu inclinatæ argumentum, fore confido ut vobis gratulemini, AUDITORES; nobis etenim unde vel ubi timoris causa incumbere dicatur, qui & ubique tuti, & undique sumus timendi?

Hostes quos & quales habeamus, neque ignotum est mihi, neque à vobis ignoratum volui, qui eosdem hac in oratione exhibere conatus sum, quales experti sumus in præliis; in districtam gladiatorum aciem insilientes suis Leopardis audaciùs; in obviis periculorum horroribus rugientes Leonibus suis atrociùs: Gallici inter fulminis flammæ & tonitrua suis Aquilis confidentiùs obluctantes; stando metuendos, horrescendos etiam cadendo, si quem Gallus in pugnis metum & horrorem nosset, præter eum quem ipse pugnando incutit.

Ille autem qualis incumbat hostis neque ipsi nesciunt;

qui quocumque confluxère ad prædam, indè fugati sunt cum damno; undecumque prorupère ad certamen, illuc repulsi sunt cum exitio; ubicumque stetère ex pertinaciâ, hîc attriti sunt ad internecionem. Quonam autem rerum nostrarum in situ? Parcite AUDITORES, si tot luce triumphorum serenatam præsentis faciem temporis, collectis ex importunâ præteriti recordatione nebulis obscurem aliquatenus & inficiam; nempè cùm reduces è Bohemiâ, recentes è Bavariâ, delibati ad Etlingam, clade quidem nullâ, sed multâ calamitate affecti, eas pateremur angustias fortunæ, in quibus non vinci res videbatur felicitatis haud mediocris; stare consilium arguebatur haud levis confidentiæ; vincere autem quantæ fortitudinis miraculum existimari debuit.

Illud verò quas peractum per vices? vices nullas luvimus, nullas hosti esse passi sumus. Quo præsertim in loco? Vires nostræ simul sedebant ad Rheni littora, simul ascendebant ad Alpium juga, simul referabant Italiæ claustra, simul Alsatix propugnacula defendebant, simul per rumpebant munimenta Flandrix, simul Hollandiæ præsidia concutiebant; ità ut dum plures contrà hostium impetus divisa præliaretur variis in locis Gallia, in locis variis hanc totam instare sibi Germanus crederet, totam Sabaudus horreret, totam Anglus exciperet, totam Batavus expavesceret, sic omnibus simul unam cum hostibus, ut omnem cum hoste uno dimicantem, disjicientem Urbes, fugantem Exercitus, succutientem Regna, fulgurantem in Ducibus,

fulminantem in Militibus, intonantem in LUDOVICO, invida tremere, doleret inimica, contemplata vix crederet, emota omnis, quanta quanta est, Europa miraretur.

Agite; an hostes irrumpunt novi? immo vix exsurgunt veteres: an plures illis omnibus? immò ne illi quidè omnes. An validiores? odiorum plus equidè, sed virium minùs, spei parum, fiduciæ vix quidquam aut fortunæ illis superest.

Quod jactantius à me quàm verius prolatum ne quis arbitretur, juverit illorum aliquot de Imperiorum suorum statu interrogare; qualem Anglus patriam suam describet?

Si quandò, nunc maximè fluctuantem Insulam, plures propriâ in tellure quàm ex vicino mari passam procellarum vices; suos per æstus sua jactantem fata, & veluti naufragia reciprocantem; Reges inter duos ita constitutam, ut ad Alterum quantùm obsequii detulerit, exitii tantùm sibi accersat ab Altero; ab illo nondùm fortunatam à quo repetitur, ab illo minùs regnatam à quo possidetur; utrique simul sic faventem sic adversantem, ut suis in se usa viribus, vincere nequeat parte sui optimâ, quin maximâ vincatur; neque triumpho vel unius spem ad tenuissimam nisi per innumeræ cladis damna possit assurgere.

Anglum omittenti adest commodè recens ex Bruxellis Batavus; quid ille interrogatus responsi daturus videtur? Gentem suam nos inter & nostros hostes positam, dum fortuna belli cuinam populo cessura sit perpendit, exploratrix simul & Bellatrix, huc tandem prudentiâ suâ de-

ductam fuisse, ut parturiendo diù sibi infortunium pepererit; nihil caverit cavendo multum; & quæ totam tempestatem à se propulsare vellet, totam in se receperit.

Placet eductum ex Austriâ sciscitari aliquem? quid ille? hanc exhaustam opibus suis pariter & alienis, destitutam militibus propriis æquè & conductis, resectis in Germaniâ Provinciis, occupatis in Flandriâ Urbibus, detractis in Italiâ Regnis, imminutam; auctam quidè Imperatore, sed qui neque Imperium habeat satis suum, neque suus omninò ab illo dici possit; Austriaci hæres ascitus nec indignus Sceptri, at quandiu suffragiis obluctabitur Gallia, vix Cæsar in Solio Cæsarum.

Juvat delapsus ex Montibus Sabaudum interrogare? quid ille? rupes inter Hispano & Gallico, utroque BORBONIO, fulmine disjectas, vix stare Principem dignum sorte meliore, nec in adversâ degenerem. Sed qui vetus armorum nostrorum socius, recens hostis, infelix æmulator, quàm splendidam nobiscum pugnando fortunam habuerat, tàm iniquam adversus nos diu micando expertus hætenus, huc suoque & nostro fato deductus est, ut vix facile perfugium suis aliquot in urbibus, propè Regno Rex superstes, obtinuerit aliquandiu, nunc etiam tutum aut pacatum in omni suâ Regione non obtineat.

Interrogate omnes; quid illi? se singulis infortuniis minutatim depastos, omnibus simul oppressos, extrema luisse nec dùm ultima; neque habere se, quod habetur vulgò, ut à novâ miseriâ tuti præstentur ipsâ summitate miseriæ.

miseriæ. Et qui pati non posse videntur ampliùs, ampliora tamen cogantur extimescere. Et verò quo vel tempore, vel loco novam possint fortunæ aleam impunè laceffere? in alieno? opprimuntur. In suo? dissident. Æstate? vincuntur. Hyeme? obsidentur. In castris? ejiciuntur. In Campis? metuntur ferro. In Urbibus? uruntur fulmine. In Montibus? detruduntur inter Saxa. In Arcibus? vocantur ad vincula. Gallus ubique instat ad exitia. Et huic tamen timetur qui aliorum terror unus est omnium.

Gallum dixi : audaciam appellavi, fortitudinem nominavi. Fortunam, victoriam, parem utrique animum, & quidquid Mavortiæ felicitatis aut laudis est, collegi; nomen unum dixi, & omnia virtutum Bellicarum nomina indicavi. Constantiam illi negastis olim Gentes inimicæ; sed fatemini, quæ pertinaciam vestram toties repetito, tandiù impresso, nunquam satis reparato, exitio contrivit, aut constantiam esse aut meliorem illâ virtutem.

Fati quantum vel hoc uno in nomine circumferatur, si testes alii defint; testabimini, Angli, qui revocati non ita pridem ex Flandriâ, adeò multi numero & animo, ut ex triplicis exercitûs reliquiis exercitum propè integrum conflaretis, nuperrimo apud Farkirgam in prælio, ducentos quinquaginta ex Nostris venientes timuistis, horruistis intuentes, fulgurantes non sustinuistis; ne illos quidem Gallos, sed Gallicæ militiæ imbutos spiritu, & eâ venientes audaciâ quæ cohortes vestras apud Tornacum inclinaverat; eo intuentes oculo qui ex Fontenæo igne scin-

tillabat; eo demùm incumbentes animo qui vos in Flan-
driâ oppresserat.

Sileant ergo, si qui supersunt, obtrectatores maledici
& malevoli, & cogitent cuinam Populo malè ominentur;
quo præsertim regnante Principe: nempè illo qui paci-
ficus cùm licuit, Bellator cùm decuit, victor cùm voluit,
Regias & Heroïcas virtutes nexu fœderatas splendido in
se ità complectitur, ut nescias plus-ne reverentiæ REX,
an admirationis HEROS mereatur, reverentiam verò & ad-
mirationem omnem, HEROS & REX in uno Principe
qui utrâque est major, obtineat.

Recurrit adhuc cum timore dies procellosa quidè
Hostibus, sed nobis etiam nubila, in quâ vix audito præ-
lii committendi rumore excitus, blandientis Aulæ studiis,
Augustissimæ Familiæ lacrymis, amantissimi Populi oculis
sudbuxit sese, novos quidè ad triumphos, sed ejus
emendos absentiâ, & vel unam absentis moram totâ victo-
ris gloriâ vix benè redempturos. Neque pretiosâ sui parte
superstitem illum nobis remanere passus es, SERENISSIME
DELPHINE, qui ex genialibus recentis Hymenæi ludis,
ad cruentos alex Mavortiae lusus properasti, paterno magis
accensus exemplo quàm deterritus Imperio; nempè ut ma-
ritalibus myrthis lauros victrices socians, gentis multæ
cladem, Regni non unius fatum, omnis Europæ admira-
tionem in dotem, tot jam ex virtutibus tuis splendidam
congereres. Proh! quàm auspdatum Militiæ rudimentum
illud fuit! in quo idem esset vincendi qui pugnandi Ma-

gister, Heros Pater Heroi Filio. Quanquam ! pace tuâ dixero, LUDOVICE, dum nihil deesset in te quod admiraremur, erat quod vix ignosceremus tibi; te nempe, & Principem à te alterum, sic projectos in pericula, ut non minorem amoris nostro uterque quàm hostili audaciæ metum injiceret: quale tuo in pectore movere debuit, pietatis ac fortitudinis, naturæ & victoriæ, Herois & Parentis certamen, certaminis particeps DELPHINUS. Heros quæcumque facienda hunc doceres palàm, facere Pater tacitus vetabas: intendebat in te oculos Ille ad exemplum & æmulatione, Tu flectebas in Illum intuitus ad tutelam & ex sollicitudine; terrebat Patrem discrimen Filii; Filium terrebat discrimen Patris, alter timebat alteri, utrique Gens omnis, & neuter sibi. . .

Agite jam, AUDITORES, ubinam Gentium metuamus, LUDOVICO Duce Victores propè omnium?

An in Flandria? quam tuetur defensor idem, qui expugnator ipsam occupavit, Dux ille, Consilio tam maturus, quàm fervidus animo; qui Fortunam coëptis ità sociat suis, ut ad illorum ubertatem favendo possit illa multum adjicere, detrahere ex securitate sæviendo nihil omnino possit; qui altissimum dignitatis bellicæ apicem propriâ ex virtute meritis, affectus sine alienâ invidiâ, eam accendit Militi alacritatem quâ rapitur in prælium, victoriæ quodammodo certior quàm periculi, & idcirco in prælio contemptor periculi quia certus victoriæ; dignus quem rei militaris ducem cum dedisset suis, sibi Magis-

trum ejusdem LUDOVICUS eligeret, nullo ut care-
ret bellicæ laudis genere, qui omnia bellicarum virtutum
genera in se uno complectitur.

An in Italiâ? Ubi BORBONIUS PRINCEPS paternos
maternosque spiritus, Regales utrosque & viriles gerens,
duobus abhinc annis Regnum suis pariter ac nostris armis
itâ sibi quærit, ut illud jam propè obtineat; æquitatem &
fortitudinem, sic adjuvante fortunâ, ut quem Regis Filium
nec hæredem nascendi conditio, Regis Generum ac Socium
virtutis perindè ac sanguinis cognatio fecerat, hunc Reg-
ni compotem citò futurum victoriæ non unius amplitudo
spondeat. In illâ autem Regione quem esse metum patia-
tur, qui tanto sub Principe militavit hætenùs, Hispanus
ille Turennius, quem Turenno Gallico si nondùm æqualem
fama præstiterit, feliciorẽ certè sua vel inde conditio ar-
guit, quòd illi adsit qui alteri defuit, consiliorum adjutor
non æmulus; laudis socius non obtrectator; nullius impatiens
laboris, nullius timidus periculi, Dux autoritate par at-
que animo, & alienæ tantò minùs famæ invidus, quan-
tò plus habet propriæ quod invideatur.

An in Alfatiâ? ubi, Annibalem inter Alpium saxa qui
tàm fortiter egerat, agere coactus Fabium, CONTIUS,
detractâ etiam Copiarum parte non minimâ, rem nostram
Cunctator irrequietus itâ defendit, ut eandem quantùm
promovere posset Actor fervidus vel indè satis appareret;
& qui occupatâ Regione alienâ novos triumphos sibi mer-
cari non poterat, protecto Regni limite triumphorum no-
bis quasi perennitatem aliquam asseruerit.

Huc, AUDITORES, Orationis cursu deductum me sentio, quò vota omnium vestrùm spectant omnia; Littus illud jam cognatum intelligo, in quo & nobis auxiliantibus militat sibi, & nostros adversus Hostes militando nobis auxiliatur, Demetrius ille novus, Romæ remittentis amor, Scotiæ possidentis spes, Angliæ sic renuentis ut exoptantis admiratio, suo dignus nomine quod illustrat, par imperio quod repetit, major fortunâ quam experitur, & (si felices tandem velit Deus Principes quos se propter unum miseros videt.) Fatum quod meretur ipse aliquando facturus Genti, illius non meritæ acerbitem fati quod passa est hætenus. Neque habet unde splendidæ inanitatis arguatur hæc conjectura, cui & fidem jam vendicavere eventus expectatione meliores, & exitum sibi parem sperare etiam nunc patitur, ut laude sic fortunâ omni major Principis indoles. Recolite quàm arduæ fuerit mentis, cymbâ in tenui, suaque & Regalis Familiæ, & triplicis Imperii fata committere; ire per luctantes ventos ut olim Cæsarem, præter Cæsarem inter inimicas naves, ad littus æquore ipso non minùs metuendum appellere; Urbes hunc ibi reposcere ad Imperium, ubi ne casa quidem erat ad hospitium; gerere ibi se pro Rege sine metu, ubi ne pro Exule quidem haberi poterat sine periculo; exercitum ibi conflare ad tutelam, ubi vix unus aut alter Amicus aderat ad consortium; in his fortunæ angustiiis stare, præliari, & vincere, in quibus ne vivendi quidem, aut honestè moriendi spes affulgebat. Quàm elati & plus-

quàm virilis in juniore Principe consilii fuit , Sylvicolas & Monticolas homines, optimos quidem animo , sed victu asperos , & rupibus suis ac nemoribus non minùs incultos , his temperare legibus per quas vincere statim disce-
rent , qui pugnare vix noverant ; Duces munere dissimiles & ingenio , ità sociare animis ut sibi mutuò nihil invideant præter pericula , nihil reposcant præter labores , laborum ac periculorum mercedem nullam expetant à Principe , nisi Principis ipsius incolumitatem ac triumphum ; & illum in Scotiâ ità promoverint , ut sex mensium bello sæculi unius crimen atque infortunium , in hac saltem Regione , pium jam propè omninò fuerit.

Illum contemplare Anglia nixaque tot virtutibus consilia , tot digna consiliis facta enumerando , te tuorum non esse Principum poeniteat tandem , quæ alienis ex quo parere incepisti , ditionem ut Religionem non habuisti propriam , utramque passa es alienam , & utriusque miseras in te collegisti , infelicitatis victima ut artifex tuæ.

Hæreamus in hoc tandem augurio , AUDITORES ; & eâ usi fortunâ quæ expectatione major sperandum nihil reliquerit , in eo versati rerum situ qui altior tempestate timendum nihil exhibeat , felicitatis authorem , spon-
forem securitatis LUDOVICUM gratulemur Gallia : ex hoc gemino capite gerendi belli Omen deductum , utinam eventus per tot triumphos quæsi , triumphisque omnibus multò melioris in præsagium citò convertatur ; Pacem intelligo , quam dum offert omni victoriarum cu-

mulatus laude LUDOVICUS , vos omni calamita-
 tum genere oppressos pudeat non admittere , Gallicæ Gen-
 tis Hostes , jam pauci ex plurimis. In Europam tot suc-
 cussam motibus , tot laceram cladibus , tot luctibus in-
 gemiscentem , oculos intendite ; Gallicum propè est
 quidquid intuemini. Florent ubique Lilia ; hæc undâ fa-
 mulari Padus alluit , jam propè BORBONIUS ; hæc Rhenus
 fovet in ripâ jampridem Gallicus ; hæc Scaldis præter-
 labitur vestro sanguine decolor. Horum in umbrâ an-
 cruentam nobis laurum vestra rursûs per exitia , an pa-
 calem olivam nostris ex triumphis Orbis ad felicitatem
 enasci tandem & crescere velitis , expendite.

D I X I.

*CUM PERMISSU. Die decimâ-nonâ mensis Martii,
 anno Domini 1746.*

FEYDEAU DE MARVILLE.

Registré sur le Registre de la Communauté des Imprimeurs & Libraires
 de Paris , N° 3086 , conformément au Reglement , & notamment à l'Arrêt
 du Conseil du 10 Juillet 1745. A Paris , ce 26 Mars 1746. VINCENT , Syndic.

